

שור שנגה את הפרה

הפילה את הولد, ועל בעל השור לשלם חצי נזק על הولد, או שהפרה היא שהפיילה את הولد, ובבעל השור פטור עליו, מחיב סומכוס את בעל השור ברבע נזקו של ולד, ובבעל הولد מפסיד מחצית.⁽⁵⁾

אבל חכמים אומרים: זה כלל גדול בדין: המוציא מהבירו [מי שיש לו תביעה על חבריו, ורוצה להוציא ממנה ממון], עליו מוטל להביא את הראה לדרכו, ואם לא יביא ראה — יפסיד את הכל.

לפיכך, לדברי חכמים: משלם בעל השור חצי נזק לפורה, ואיןו משלם כלל על הولد, עד שיביא הנזק ראה שמשנוגחה ילדה, ואז ישלם לו בעל השור חצי נזק גם על הولد.

ומפרשין: *למה לי [לחכמים] למיורא: זה כלל גדול בדין ולא סגי לומר: המוציא מהבירו*

משועבד לחובו, והמזיק יכול לסלוקו מן השור על ידי שתין לו מעות, אם כן הרי יש למזיק חזקה בממוני, ובלא ראה אי אפשר להוציא ממנה. [וברבש"א כתוב דאך לרבי ישמעאל לא נחשב המזיק "מוחזק", כי עד שישלכו בו זינוי נוטל הנזק את גופו של השור]. ולשיטה זו, לדעת חכמים אף באופן שאין "חזקת ממון" אין אומרים יחלקו, אלא המוציא מהבירו עליו הראה.

ובביאור הגרא"א [חישן משפט רכנ'ג ז] כתוב שהרמב"ם חולק וסובר: דוקא אם יש "חזקת ממון" נחלקו חכמים ואמרו המוציא מהבירו עליו הראה, אבל כאשר אין חזקת ממון, מודים חכמים למומכוס דחולקים מספק, אם כן הא דמוציא למתניתין בסומכוס ולא כחכמים הוא משום דמקמן לה אפילו לרבי ישמעאל, או כרבי עקיבא וכשהשור ברשות המזיק, دائ' כרבי עקיבא ובאגם, הרי אף לדברי חכמים יחלקו.

הרי הנזק **משתלם** [מקבל תשלום מן המזיק] **חצי נזק מן הפרה** — שבודאי הזיקה, ורבייע **נזק מן הولد** — מספק.

השתא ממשמע **דמשתלם** רבייע נזק מן הولد, בגין **למה** שהוא **משתלם** חצי נזק מן הפרה, ובגמרה מתמ herein עלה, ומפרשין **למתניתין**.

גמרא:

אמר רב יהודה אמר [בשם] שמואל: זו שאמרנו בירושא: משלם מן הספק רבייע נזק לולד, דברי **סומכוס** הן, דאמר: ממון המוטל **בספק** [שיש בו ספק] חולקין ביןיהם התובע והנתבע, לזה מחזחה ולזה מחזחה.⁽⁴⁾

לפיכך, כשהנו מוספיקים אם נגיחת השור

4. טעמו של **סומכוס** האומר: ממון המוטל **בספק** חולקין [אפילו במקומן חזקה "مرا קמא"] כמכואר בבא מציעא ק א], הוא משום דמן המוטל בטפק נחشب כאילו שנייהם מוחזקים בו — **"קונטרס הספיקות"** כלל אאות ד על פי תוספות בבא מציעא צו ב ד"ה לימה [ושם בתוספות הרא"ש].

5. שיטת התוספות שאם יש לנتابע "חזקת ממון", מודה **סומכוס** לחכמים שהmoscia מהבירו עליו הראה, אם כן צריך לפרש את המשנה כדעת רבינו עקיבא האומר [לעיל לג א]: **"הוחלט השור"**, ובאופן שהשור נמצא באגם ולא בראשתו של המזיק, כי אם הוא נמצא ברשות המזיק, הרי יש למזיק "חזקת ממון" ואי אפשר להוציא ממנה بلا ראה, וכן אי אפשר לפרש את המשנה כדעת רבינו ישמעאל הসובר [שם]: **"יושם השור"**, כי לדעתו אין השור עצמו שיך לנזק, אלא רק